

haar niet bewijzen, ten minste waarschijnlijk te maken. De eerste vraag betreft natuurlijk het handschrift, dat Werckmann, als van Erasmus afkomstig, aan Merula had gegeven. Waar is het gebleven? Ik heb trots alle moeite, hier en elders aangewend, zijn spoor niet verder kunnen volgen dan tot 1649. Men vindt namelijk in de voorrede, geplaatst voor Scriverius' verzameling van berichten omtrent Erasmus' leven (Leiden, Joannes Maire) deze woorden van A. Thysius: Ja ook de autograaf zelfs van Erasmus, opdat men niet twijfele omtrent zijn leven, bestaat nog in zijn geheel in de bibliotheek van den weesmeester Hieronymus de Backere.

Zoolang niemand gelukkiger is dan ik, kan er dus van eene vergelijking van het handschrift met autografen van Erasmus geen sprake zijn en dient men zijne echtheid aan andere gronden te toetsen.

Hoogst bevreemdend is het zonder twijfel, dat deze autobiographie, in 1523 opgesteld, eerst in 1607 door den druk verspreid wordt.

Al weet men nu niet, waar het handschrift is gebleven en al zal men naar alle waarschijnlijkheid nimmer kunnen uitmaken, hoe het in Werckmanns bezit is gekomen, ieder die eenigszins nadenkt, verwacht antwoord op deze vraag: Waarom is het bij den hevigen strijd, die ook na Erasmus' dood bij voortdoring over zijn persoon gevoerd werd, niet vroeger uitgegeven? Men zou misschien geneigd zijn, te antwoorden dat boven den brief aan C. Goclenius, den Leuvenschen professor in het Grieksch, de vermaning staat om dezen alleen en in 't geheim te lezen (1) en dat dit geheim zich ook tot de autobiographie uitstrekke, welke als bijlage bij dit schrijven gevoegd was, maar

---

(1) Ἀναγίνωσκε μόνος, καὶ λάθρα.